

– поточне управління є продовженням конкретизації стратегічного управління і має здійснюватися у рамках стратегії, що діє [4].

Отже, напрями подальшого розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства повинні визначатися через призму спроможності їх адаптації до вимог зовнішнього середовища. Тому головним змістом формування стратегії розвитку готельно-ресторанних підприємств є визначення перспективних напрямів господарської діяльності на основі постійного моніторингу підприємницького середовища, органічного оволодіння стратегічним мисленням та методами управління, розрахованими на перспективу.

Список використаних джерел

1. Global tourism industry – Statistics & Facts. URL : <https://www.statista.com/topics/962/global-tourism> (дата звернення 18.02.2021).
2. Майданюк С. І., Паламарчук В. І. Онтологія бізнес-процесів як умова забезпечення економічної безпеки підприємства / *Проблеми системного підходу в економіці*: зб. наук. праць. 2020. Вип. 3 (77). Ч. 1. С. 131–136. URL : http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/3_77_1_2020_ukr/3_77_1_2020.pdf (дата звернення 16.02.2021).
3. Остапенко Я. О. Статистичний аналіз підприємств готельного господарства та прогнозування його розвитку / *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 8. С. 1216–1221. URL : <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/256.pdf> (дата звернення 16.02.2021).
4. Виноградская А. С. Развитие туристического бизнеса в Украине / *Бизнес-информ*. 2016. № 9 10. С. 122–127.
5. Калініченко О. О. Стратегічні напрями розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства / Зб. тез доп. I Всеукраїнської наук.-практ. Інтернет-конф. «Стратегічні перспективи готельно-ресторанного бізнесу в Україні: досвід, проблеми та інновації» (14–15 лютого 2019 року) / МОН України; Житомир, держ. ун-тет імені Івана Франка. Житомир, 2018. С. 4–6. URL : http://spf.zu.edu.ua/pdf/info/konferencii/internet_konf_menedzment_2019.pdf

«АГЛОМЕРАЦІЙНИЙ ЕФЕКТ»: ПЕРЕВАГИ ТА СКЛАДНОЩІ

Дрижак Є.М.

Науковий керівник – Корженко В.В., д-р філос. наук, професор

У сучасному світі агломерації вважаються найпоширенішою і, мабуть, найпростішою формою взаємодії міських поселень. Зазвичай міська агломерація – це група близько розташованих міст чи інших адміністративно-територіальних одиниць, між якими існують постійні трудові, культурно-побутові і виробничі зв'язки. Іноді поняття «міська агломерація» доповнюється деякими кількісними характеристиками: чисельність населення, кількість територіальних громад, час пересування від центру до периферії, зайнята несільськогосподарською працею частка населення тощо [5]. Безсумнівно, ця особливість розвитку окремих територій держави має

враховуватись науковцями та управлінцями-практиками в процесі організації й проведення адміністративно-територіальної реформи, започаткованої в Україні.

Процес розвитку великих міст відображає структурні трансформації в економічній сфері, зміни в соціальних потребах спільства, визначає темпи й напрямок формування всієї виробничо-територіальної бази держави. Водночас у сучасних великих містах не просто концентрується виробничий, науковий і соціальний потенціал. Унаслідок взаємодії його складників, з одного боку, створюються умови для виникнення *агломераційного ефекту*, а з іншого – з'являються чинники, що дозволяють великим містам функціонувати як генератори загальнодержавного процесу соціально-економічної стабілізації. До того ж під *агломераційним ефектом* розуміють економічні переваги, що виникають унаслідок територіальної концентрації виробництв та інших економічних об'єктів у містах і агломераціях у відносно близьких один від одного населених пунктах [1–2].

Однак ситуація значно ускладнюється внаслідок того, що члени міської громади не володіють повною мірою єдиними механізмами управління, за допомогою яких вони могли б безпосередньо вирішувати широке коло спільних для всіх городян проблем. На території великого міста, окрім органів місцевого самоврядування, існує певна множина урядових закладів і агентств регіонального рівня, які виконують функції контролю в системі управління великим містом і його агломерацією.

Своєрідний дисонанс між поступовим еволюційним розвитком місцевого самоврядування та стрімкою динамікою суспільних перетворень в Україні призводить до проблемних ситуацій, яких зазнають останнім часом органи місцевого самоврядування, а саме:

- необхідність оптимізувати систему управління міським господарством;
- дефіцит кваліфікованих управлінських кадрів та професійних керівників;
- невизначенність щодо розмежування у законодавчому порядку компетенцій і повноважень державного управління й муніципального самоврядування [2].

Таким чином, одним із ключових завдань регіональної політики держави є децентралізація та деконцентрація владних повноважень шляхом делегування значної частини управлінських функцій на місцевий рівень.

Загалом два формати влади, що реалізуються на території місцевого самоврядування, – муніципальний і державний, – мають як спільні, так і відмінні риси [1–2]. *По-перше*, хоча за походженням муніципальна влада має спільні ознаки з державною, тобто чітко встановлено її адміністративні межі, а також зафіксовано в законах права і обов'язки, владні повноваження, майно і засоби для їхньої реалізації, муніципальна влада відрізняється від державної значною деталізацією, конкретністю, прив'язаністю функцій до певного місця.

По-друге, муніципальна влада підпорядковується як державі, так і територіальному співтовариству і діє «з дозволу держави» та на основі «довіри населення». «Дозвіл держави» передбачає законодавче визначення компетенцій, прав, обов'язків муніципалітетів і засобів для їхнього виконання, муніципального майна. У низці країн практикується навіть судово відповідальність муніципалітетів як юридичних осіб за підтримання добробуту місцевого співтовариства на рівні встановлених нормативів. «Довіра населення» – це не лише можливість для місцевої влади бути обраною чи право громадян відкликати її окремих представників, а й підпорядкованість населення рішенням, що приймаються муніципалітетом у межах його компетенцій.

Нарешті, *по-третє*, муніципалітет – влада підзаконна, тобто не може самореформуватися. Будь-які значні зміни в устрої муніципальної влади передбачають законодавчий дозвіл з боку держави.

Список використаних джерел:

1. Бабаєв В. М., Волик С. В. Міжнародні спортивні змагання : механізми державного впливу на регіональний розвиток : [моногр.] / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : НУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 213 с.
2. Бабаєв В. М. Управління великим містом: теоретичні і прикладні аспекти : [моногр.]. Харків : ХНАМГ, 2010. 306 с.

УПРАВЛІННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯМ ТА УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ: НАПРУГА СУПЕРЕЧНОСТІ

Шевченко Я. С.

Науковий керівник – Корженко В. В., д-р філос. наук, професор

Урбанізаційні процеси початку ХХ століття, а також використання неадекватних і неефективних моделей муніципального управління, призвели до кризи зростання великих міст. Зі свого боку, це спричинило виникнення конфлікту між масовим виробництвом і його інфраструктурним забезпеченням: транспорт, енергопостачання, комунально-побутове й соціальне забезпечення. В останню третину